

Boletín de actividades I: A nova paisaxe do século XIX

1. Definir conceptos

- Ilustración
- Antigo Réxime
- Liberalismo clásico
- Nacionalismo cívico
- Soberanía popular

2. Traballo con fontes primarias

Fonte: Excerpto de Emmanuel-Joseph Sieyès, “¿Qué es el Tercer Estado?” (1789):

“¿Qué es el Tercer Estado? Todo. ¿Qué ha sido hasta ahora en el orden político? Nada. ¿Qué pide? Ser algo.”

Preguntas:

1. Cal é a tese central de Sieyès neste fragmento?
2. Como reflicte o ton e á quen se dirixe?
3. Relaciona esta reivindicación coa Constitución de Cádiz de 1812.

3. Preguntas de síntese

1. En que punto chocan as ideas da Ilustración co Antigo Réxime?
 2. Como xurdiu o Estado liberal a partir da combinación de democracia e monarquía?
 3. Que papel desempeña a soberanía popular na articulación dos novos Estados-nación?
-

Boletín de actividades II: A Revolución Americana – A consolidación do Estado liberal

1. Definir conceptos

- Federalismo
- República constitucional
- Checks and balances
- Carta de Dereitos (Bill of Rights)
- Autodeterminación

2. Traballo con fontes primarias

Fonte: Declaración de Independencia (4 de xullo de 1776):

“Sostenemos como evidentes estas verdades: que todos los hombres son creados iguales y están dotados por su Creador de ciertos derechos inalienables...”

Preguntas:

1. Como xustifica o texto a separación de Gran Bretaña?
2. Identifica a influencia de John Locke nos dereitos recollidos.
3. Qué contradicións existían entre eses ideais e a realidade social da época?

3. Preguntas de síntese

1. Describe os pasos principais até a vitoria en Yorktown e o Tratado de París.
 2. Compara o modelo federal estadounidense co absolutismo europeo.
 3. En que medida serviu este proceso de referente para os movementos liberais do XIX?
-

Boletín de actividades III: A Revolución Francesa e o Imperio Napoleónico

1. Definir conceptos

- Estados Xerais
- Declaración dos Dereitos do Home e do Cidadán
- Terror
- Consulado
- Código Civil de Napoleón

2. Traballo con fontes primarias

Fonte: Artigo 1 da Declaración dos Dereitos do Home e do Cidadán (1789):

“Os homes nacen e permanecen libres e iguais en dereitos. As distincións sociais só poden establecerse sobre a base da utilidade común.”

Preguntas:

1. Que principios de igualdade e liberdade establece este artigo?
2. Como anticipa a modernidade do Estado de Benestar?

3. Preguntas de síntese

1. Sinala e explica as catro fases principais da Revolución entre 1789 e 1799.
 2. Cal foi o papel do sistema de pesos e contrapesos na Constitución de 1791?
 3. En que consisten as principais achegas do Código Civil ao dereito europeo?
-

Boletín de actividades IV: A Restauración e as ondas revolucionarias (1815–1848)

1. Definir conceptos

- Restauración
- Congreso de Viena
- Santa Alianza
- Liberalismo moderado
- Sufrageo censitario

2. Traballo con fontes primarias

Fonte: Fragmento do protocolo da Santa Alianza (1815):

“Os soberanos de Austria, Rusia e Prusia xúranse defender os principios do cristianismo e a autoridade divina das monarquías.”

Preguntas:

1. Cal era o propósito político dese pacto?
2. Por que se recorre ao cristianismo como lexitimación?

3. Preguntas de síntese

1. Describe as principais decisións sobre fronteiras tomadas en Viena e as súas consecuencias.
 2. Analiza a sublevación de Riego en España e o contexto europeo das revoltas de 1820.
 3. Por que as revoltas de 1848 non triunfaron inmediatamente e cal foi o seu legado?
-

Boletín de actividades V: Os Nacionalismos (1848–1871)

1. Definir conceptos

- Risorgimento
- Realpolitik
- Confederación Xermánica
- Nacionalismo disgregador
- Estados-nación

2. Traballo con fontes primarias

Fonte: Discurso de Otto von Bismarck (1862):

“Os grandes asuntos da época non se resolven con discursos ou maiorías parlamentarias, senón con sangue e ferro.”

Preguntas:

1. A que fai referencia Bismarck con “sangue e ferro”?
2. Como ilustra isto o concepto de Realpolitik?

3. Preguntas de síntese

1. Compara o proceso de unificación italiano e o alemán en estratexia e actores.
 2. Cal foi o papel da vía diplomática en Cavour e en Bismarck?
 3. En que medida cambiou o equilibrio europeo co nacemento de Italia e Alemaña?
-

Boletín de actividades VI: A emancipación da América hispanoportuguesa

1. Definir conceptos

- Criollo
- Peninsular
- Junta de goberno
- Libertador
- Caudillismo

2. Traballo con fontes primarias

Fonte: Fragmento do “Grito de Dolores” (16 de setembro de 1810), de Miguel Hidalgo:

“Mexicanos, xa é hora de que os valentes fagan ver ao mundo cal é a súa determinación! Viva a Virxe de Guadalupe, morran os gachupíns.”

Preguntas:

1. Que denuncia Hidalgo contra os peninsulares?
2. Como usa símbolos relixiosos para mobilizar ás masas?

3. Preguntas de síntese

1. Explica as dúas etapas principais do proceso independentista (1808–1825).
 2. Compara o papel e o método de Simón Bolívar e José de San Martín.
 3. Que retos políticos e sociais afrontaron as novas repúblicas tras a independencia?
-

Boletín de actividades VII: Contexto cultural – Romanticismo e ciencia no XIX

1. Definir conceptos

- Romanticismo
- Sublime
- Historicismo
- Progreso técnico
- Exaltación nacional

2. Traballo con fontes primarias

Fonte: Descrición de “A liberdade guiando o pobo” (1830), de Eugène Delacroix:

“Unha muller personifica a Liberdade, porta a bandeira tricolor entre fogaradas de pólvora, chamando ao pobo á rebelión.”

Preguntas:

1. Indica os elementos románticos da descrición.
2. Cal é o simbolismo da muller coa bandeira tricolor?

3. Preguntas de síntese

1. En que puntos contrasta o Romanticismo co racionalismo ilustrado?
 2. Cita exemplos en literatura, música e pintura que reflectan esa sensibilidade.
 3. Como concilia a sociedade do XIX a exaltación romántica coa revolución industrial e os avances científicos (ferrocarril, vacinas)?
-